

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **V. H. N.**, zastoupený Mgr. Markem Eichlerem, advokátem se sídlem Nekázanka 888/20, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2021, čj. MV-186898-4/SO-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 4. 2024, čj. 111 A 2/2022-119,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky a na území České republiky naposledy pobýval na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území s platností od 15. 4. 2016 do 14. 4. 2021 [§ 42a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále „zákon o pobytu cizinců“)]. Dne 14. 4. 2021 podal žalobce k Ministerstvu vnitra (dále „správní orgán I. stupně“) žádost o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území.

[2] Správní orgán I. stupně žalobcovu žádost rozhodnutím z 6. 10. 2021, čj. OAM-8345-26/DP-2021, zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce přestal splňovat podmínku podle § 42b odst. 1

písm. d) zákona o pobytu cizinců spočívající v prokázání úhrnného měsíčního příjmu rodiny po sloučení. Žalovaná shora označeným rozhodnutím zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalované žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Ten žalobu rozsudkem z 1. 9. 2022, čj. 111 A 2/2022-83, zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce ve správním řízení neprokázal, že příjem rodiny po sloučení bude i nadále odpovídat požadavkům zákona o pobytu cizinců. Nedošlo ani k nepřiměřenému zásahu do soukromého a rodinného života žalobce. Podle krajského soudu žalobce nemůže teprve v soudním řízení uvádět nové skutečnosti a navrhopvat nové důkazy prokazující příjem rodiny po sloučení a nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života, neboť takové listinné důkazy (důkazní prostředky) měl předložit již ve správním řízení.

[4] Ke kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soud rozsudkem z 31. 10. 2023, čj. 8 Azs 229/2022-42 (dále „zrušující rozsudek“), zrušil první rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že krajský soud řízení předcházející vydání rozsudku zatížil vadou, jež mohla mít za následek nezákonnost rozsudku. Krajský soud totiž opomněl vyrozumět osoby přicházející v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení (dále „OZNŘ“) ve smyslu § 34 s. ř. s. Těmito osobami splňujícími materiální podmínku podle § 34 odst. 2 s. ř. s. jsou v nyní projednávané věci rodinní příslušníci žalobce, tj. jeho manželka a děti jako primární nositelé oprávnění ke sloučení rodiny, jejichž přímé dotčení správními rozhodnutími je v dané věci zjevné. Nejvyšší správní soud zavázal krajský soud, aby v dalším řízení vyrozuměl manželku žalobce a jejím prostřednictvím i jejich děti o probíhajícím řízení o žalobě a vyzval je, aby oznámily, zda budou uplatňovat práva OZNŘ.

[5] Krajský soud v dalším řízení přípisem ze 7. 12. 2023 vyrozuměl manželku žalobce a jejím prostřednictvím i děti žalobce o probíhajícím řízení o žalobě a vyzval je podle § 34 odst. 2 s. ř. s., aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy oznámily, zda budou uplatňovat práva OZNŘ. Výzva byla manželce žalobce doručena 18. 12. 2023, posledním dnem dvoutýdenní lhůty pro učinění oznámení tak bylo úterý 2. 1. 2024. Manželka ani děti žalobce v této lhůtě na výzvu nikterak nereagovaly. Až při jednání konaném 12. 3. 2024 předložil zástupce žalobce krajskému soudu vyjádření manželky žalobce z 10. 2. 2024 s vysvětlením, že jej opomenul doručit krajskému soudu. Z tohoto vyjádření plyne zájem (toliko) manželky žalobce uplatňovat práva OZNŘ a hájit práva svá, manžela i dětí. Jelikož oznámení bylo doručeno krajskému soudu až po marném uplynutí soudem stanovené dvoutýdenní lhůty, nebyla splněna formální podmínka pro uplatňování práv OZNŘ. Krajský soud proto usnesením z 19. 3. 2024, čj. 111 A 2/2022-113, rozhodl tak, že manželka žalobce ani jejich nezletilé děti nejsou OZNŘ.

[6] V záhlaví uvedeným rozsudkem krajský soud žalobu opět zamítl. Stejně jako v prvním, zrušeném rozsudku dospěl i nyní k závěru, že žalobce ve správním řízení neprokázal, že příjem rodiny po sloučení bude i nadále odpovídat požadavkům zákona o pobytu cizinců. Nedošlo ani k nepřiměřenému zásahu do soukromého a rodinného života žalobce. Podle krajského soudu žalobce nemůže teprve v soudním řízení uvádět nové skutečnosti a navrhopvat nové důkazy prokazující příjem rodiny po sloučení a nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života, neboť takové listinné důkazy (důkazní prostředky) měl předložit již ve správním řízení. Rovněž znovu poukázal na to, že žalobci není zakázán další pobyt na území České republiky, neboť si může požádat o vydání

pokračování

dlouhodobého víza či povolení k dlouhodobému pobytu v zemi původu, jak ho již poučila žalovaná v napadeném rozhodnutí.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[7] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, jíž navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatel uznal, že z důvodu administrativního pochybení bylo oznámení manželky o uplatňování práv OZNŘ doloženo po lhůtě. Krajský soud však nepostupoval správně, neboť zvláště vzhledem k okolnostem nyní projednávané věci mohl podle § 40 odst. 5 s. ř. s. zmeškání stanovené lhůty prominout. Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku přikázal krajskému soudu vypořádat se s případným vyjádřením OZNŘ. Z oznámení manželky plynou zcela zásadní informace týkající se především nepřiměřenosti vydaných správních rozhodnutí. Krajský soud však tyto informace pominul.

[9] Dále namítl, že krajský soud nyní napadený rozsudek nepřesvědčivě odůvodnil v části týkající se přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života celé stěžovatelovy rodiny. Krajský soud konkrétně zcela opomněl posoudit dopad případného nuceného vycestování stěžovatele do země původu. Poukázal na obtíže se získáním termínu k podání žádosti, jež je spjata s náhodným losováním. Po přidělení termínu mají správní orgány minimálně 270 dnů na rozhodnutí, což je podle stěžovatele extrémně dlouhá doba, po kterou by se rodina musela obejít bez stěžovatele. Znamenalo by to, že by manželka stěžovatele zůstala na vše sama, nemohla by podnikat, tím pádem živit rodinu, což by mělo za důsledek i to, že by se na ni stěžovatel nemohl sloučit, jelikož by rodina měla málo prostředků ke sloučení. Děti stěžovatele jsou ve velmi nízkém věku, kdy potřebují intenzivní péči, zvláště mladší z nich, který je vážně nemocen již od útlého věku.

[10] Stěžovatel považuje za nezákonný postup krajského soudu, který odmítnul listinné důkazy předložené stěžovatelem v rámci doplnění žaloby. Týkají se jak prokázání minimální zákonné výše úhrnného měsíčního příjmu rodiny po sloučení (platební výměr za rok 2022), tak i nepřiměřenosti dopadů vydaných správních rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatelovy rodiny ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců (lékařské zprávy potvrzující závažnost nemoci mladšího syna). Zamítnutí žádosti stěžovatele bylo založeno na neprokázání dostatku finančních prostředků pro obživu rodiny, což však stěžovatel zhojil a prokázal aktuálním platebním výměrem doloženým krajskému soudu. Z doložených aktuálních příjmů je jasně prokázáno, že rodina má dostatek financí a nebude zátěží pro Českou republiku. Lékařské zprávy nezletilého syna prokazují jeho vážný zdravotní stav, a proto je nelze bez dalšího odmítnout. Dokumenty jsou podle stěžovatele zcela zásadní a svědčí o tom, že rodina stěžovatele je na jeho pomoci naprosto závislá. Tyto důkazy proto bylo třeba v řízení o žalobě provést.

[11] Podle stěžovatele tedy jak správní orgány, tak i krajský soud nesprávně posuzovaly nepřiměřenost vydaných rozhodnutí, čímž došlo k vydání nezákonného a nepřezkoumatelného rozsudku.

[12] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Ačkoli krajský soud ve věci rozhodoval znovu po zrušení prvního rozsudku Nejvyšším správním soudem, není tato kasační stížnost nepřipustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud totiž zrušil první rozsudek krajského soudu pouze proto, že řízení předcházející vydání zrušeného rozsudku krajský soud zatížil vadou, jež mohla mít za následek nezákonnost rozsudku. Krajský soud totiž opomněl vyrozumět osoby přicházející v úvahu jako OZNŘ ve smyslu § 34 s. ř. s., tj. rodinné příslušníky stěžovatele. Z povahy věci se tedy Nejvyšší správní soud v předchozím zrušujícím rozsudku nemohl zabývat věcí samou [nález Ústavního soudu z 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05 (N 119/37 SbNU 519), a usnesení rozšířeného senátu NSS z 22. 3. 2011, čj. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS, bod 24].

[15] Kasační stížnost je tedy jako celek přípustná.

III.A Námitka proti postupu krajského soudu při nepřiznání postavení OZNŘ

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zaměřil na kasační námitku mířící proti postupu krajského soudu, jímž nepřiznal postavení OZNŘ rodinným příslušníkům stěžovatele z důvodu nesplnění formální podmínky spočívající v časném oznámení o uplatňování práv OZNŘ. Stěžovatel námitku formuloval jako vadu řízení (bod [8] výše).

[17] Dříve než by mohl Nejvyšší správní soud přistoupit k věcnému vypořádání této námitky, musel vyřešit otázku, zda jde o námitku, již je stěžovatel oprávněn uplatnit v této fázi řízení (o kasační stížnosti proti konečnému rozhodnutí krajského soudu), a to za situace, kdy o nepřiznání postavení OZNŘ rozhodl krajský soud samostatným usnesením, proti kterému nebyla podána kasační stížnost. Jinými slovy, zda stěžovatel může v kasační stížnosti proti konečnému rozhodnutí uplatňovat námitky směřující ve skutečnosti proti předcházejícímu procesnímu usnesení krajského soudu o nepřiznání postavení OZNŘ jeho rodinným příslušníkům.

[18] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že institut osoby zúčastněné na řízení upravený v § 34 s. ř. s. se svým pojetím odlišuje od vedlejšího účastenství upraveného v § 92 a § 93 o. s. ř. Osoba zúčastněná na řízení v soudním řízení správním hájí svá vlastní práva, která mohou být žalobou napadeným správním rozhodnutím přímo dotčena. Osoba zúčastněná na řízení tak v řízení sleduje své vlastní zájmy, tedy ochranu vlastních práv a povinností, které mohou být v konkrétním případě odlišné či shodné se zájmy účastníka. Důvodem shody však může být v konkrétním případě průnik dvou různých množin, nikoli jejich obecná totožnost (usnesení NSS z 15. 12. 2005, čj. 1 Azs 155/2004-47, č. 1535/2008 Sb. NSS, a na něj navazující judikatura jako usnesení z 29. 2. 2024, čj. 6 As 24/2024-13, bod 3).

[19] Usnesení o nepřiznání postavení OZNŘ podle § 34 odst. 4 s. ř. s. není rozhodnutím, kterým se pouze upravuje vedení řízení, neboť jeho právní účinky mají pro osobu domáhající se postavení OZNŘ závažný význam zejména v oblasti ochrany jejích práv v řízení. Kasační stížnost proti takovému usnesení je proto přípustná (rozsudky NSS z 31. 8. 2005, čj. 7 As 43/2005-53, č. 710/2005 Sb. NSS, a na něj navazující z 24. 5. 2024, čj. 5 As 104/2024-82, bod 12).

pokračování

[20] V kontextu úvah formulovaných rozšířeným senátem v usnesení z 25. 5. 2021, čj. Ars 3/2019-43, č. 4209/2021 Sb. NSS, je předně třeba rozlišovat situaci, kdy krajský (městský) soud poruší svoji povinnost z úřední povinnosti se dotázat osob přicházejících v úvahu jako OZNŘ, zda budou uplatňovat práva OZNŘ (§ 34 odst. 2 s. ř. s.), tj. procesní pasivitu soudu, na straně jedné. A na straně druhé situaci, kdy krajský (městský) soud usnesením vysloví, že ten, kdo se domáhá postavení OZNŘ, takovou osobou není (§ 34 odst. 4 s. ř. s.).

[21] V prvním případě jde totiž nepochybně o potenciální vadu řízení (body 10 a násl. zrušujícího rozsudku a tam citovaná judikatura; bod 44 usnesení čj. Ars 3/2019-43 v části týkající se úkonů soudu), jíž žalobce může podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. namítat v kasační stížnosti proti konečnému rozhodnutí (usnesení NSS ze 14. 8. 2023, čj. 2 Azs 166/2023-24, bod 10). Nicméně, a to je stěžejní, i tímto způsobem Nejvyšší správní soud chrání „toliko“ jedinečná práva a právní zájem v úvahu přicházejících OZNŘ, tedy osob, jejichž právní sféra může být žalobou napadeným správním rozhodnutím přímo dotčena. Naopak, v případě druhém o vadu řízení již jít nemůže, neboť jde o kasační stížnosti samostatně napadnutelné procesní rozhodnutí soudu (bod 44 usnesení čj. Ars 3/2019-43).

[22] Proto se Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku zabýval pochybením krajského soudu jako vadou řízení, k níž musel přihlídnout z moci úřední ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Avšak v řízení proti nyní napadenému rozsudku takto již postupovat nemůže. Nezákonnost samostatně napadnutelného procesního usnesení není vadou, k níž by byl soud povinen přihlížet i bez námítky (*a contrario* § 109 odst. 4 s. ř. s.).

[23] Zároveň skutečnost, že určitá osoba není OZNŘ, se dotýká výlučně právní sféry této osoby, a proto stěžovatel zjevně není oprávněn namítat nezákonnost takového výsledku, a to ani v kasační stížnosti proti konečnému rozhodnutí krajského (městského) soudu [§ 46 odst. 1 písm. c) užitý přiměřeně na základě § 120 s. ř. s.].

[24] Jde-li o procesní usnesení o nepřiznání postavení OZNŘ podle § 34 odst. 4 s. ř. s., Nejvyšší správní soud dlouhodobě zastává názor, že proti němu může kasační stížnost podat výhradně osoba, jež se takového postavení domáhá. Žalobce není osobou oprávněnou k podání takové kasační stížnosti (usnesení čj. 1 Azs 155/2004-47, a na něj navazující judikatura jako rozsudek z 21. 8. 2014, čj. 7 As 96/2014-75, usnesení ze 14. 1. 2021, čj. 1 As 484/2020-22, bod 4, či čj. 6 As 24/2024-13, body 4 a 5).

[25] Obecně, není-li žalobce oprávněn brojit kasační stížností přímo proti usnesení o nepřiznání postavení OZNŘ, s odůvodněním, že toto procesní rozhodnutí se nikterak netýká jeho právní sféry, tím spíše není oprávněn proti tomuto usnesení brojit prostřednictvím kasační stížnosti proti konečnému rozhodnutí krajského (městského) soudu (*argumentum a fortiori*). Stěžovatel tak námitkou ohledně nepřiznání postavení OZNŘ jeho rodinným příslušníkům, jejíž podstatou je možnost prominutí zmeškání lhůty k podání oznámení, směřuje k ochraně práv jiných osob, což právní úprava neumožňuje.

[26] Nejvyšší správní soud si je vědom existence výše odkazovaného usnesení čj. 1 As 484/2020-22, jímž byla, z důvodů uvedených výše v bodu [24], odmítnuta kasační stížnost tehdejšího žalobce (stěžovatele) proti usnesení Městského soudu v Praze o nepřiznání postavení OZNŘ jeho blízké kamarádce. Nejvyšší správní soud v bodu 5

uvedeného usnesení na okraj zmínil, že „[p]okud by měl stěžovatel za to, že nepřiznání postavení osoby zúčastněné na řízení omezilo na právech přímo jeho, nic mu nebrání tyto námitky uplatnit proti konečnému rozhodnutí městského soudu ve věci samé“. Jednalo se však pouze o stručné, blíže nezdůvodněné konstatování, které nijak nepředjímalo, jak by se soud posléze postavil k tvrzení, že nepřiznání postavení OZNŘ omezilo na právech přímo stěžovatele, který sám nebyl v úvahu přicházející OZNŘ. Na tuto otázku totiž Nejvyšší správní soud neodpověděl.

[27] Nad rámec toho Nejvyšší správní soud uvádí, že i kdyby čistě hypoteticky stěžovatel byl oprávněn uvedenou námitku podat, šlo by nutně o námitku nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., jelikož by se *opírala jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s.* Nejednalo by se totiž o nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu písm. a) uvedeného ustanovení, jelikož nejde o otázku ovlivňující výrok rozhodnutí ve věci samé. Kasační důvody podle písm. b) a e) vůbec nepřichází v úvahu. Nemohlo by jít o zmatečnost řízení ve smyslu písm. c), ani o nepřezkoumatelnost nyní napadeného rozsudku podle písm. d). Jak uvedeno výše, nemůže se jednat ani o vadu řízení (bod 44 usnesení čj. Ars 3/2019-43; bod [21] výše).

[28] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel nebyl v nyní projednávané kasační stížnosti proti konečnému rozsudku oprávněn námitkami brojit proti tomu, že krajský soud nepřiznal postavení OZNŘ stěžovatelovým rodinným příslušníkům. Soud se proto touto námitkou nemohl zabývat věcně.

III.B Nepřezkoumatelnost nyní napadeného rozsudku

[29] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. O této otázce si ostatně musí učinit úsudek i bez uplatněné námítky (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[30] Má-li být správní či soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být zřejmé, jaký skutkový stav vzal správní soud (orgán) za rozhodný a jak uvážil o pro věc podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování těchto skutečností. Uvedené musí nalézt svůj odraz v odůvodnění dotčeného rozhodnutí. Nepřezkoumatelné je tedy takové rozhodnutí, které nelze přezkoumat pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno. Nepřezkoumatelnost je však třeba vykládat v souladu s jejím skutečným smyslem, neboť jde o jednu z nejzávažnějších vad řízení, kterou lze konstatovat pouze v případě, že pro výše uvedené důvody skutečně nelze seznat, proč soud (správní orgán) rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku posuzovaného rozhodnutí, resp. proč považoval vznesené námitky za nedůvodné (rozsudek NSS ze 4. 3. 2022, čj. 5 As 158/2021-36, bod 18, a tam citovaná judikatura).

[31] Stěžovatel konkrétně namítl, že krajský soud nepřesvědčivě odůvodnil části týkající se přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života celé stěžovatelovy rodiny, neboť opomněl posoudit dopad případného nuceného vycestování stěžovatele do země původu.

[32] Nejvyšší správní soud však ze spisu krajského soudu ověřil, že stěžovatel v žalobě neuvedl argumentaci, jíž by správním orgánům vyčítal, že neposoudily dopad případného nuceného vycestování stěžovatele do země původu. Krajský soud proto neměl povinnost se s takovými potenciálními dopady vypořádat. Jeho primárním úkolem byl přezkum závěrů

pokračování

správních orgánů, přičemž krajský soud je shledal důkladně odůvodněné a dostatečné (podrobněji bod 16 napadeného rozsudku).

[33] Nadto, krajský soud se uvedenými dopady nemusel zabývat ani proto, že nucené vycestování není jediným, nevyhnutelným důsledkem neprodloužení povolení k dlouhodobému pobytu. V případě žalovanou i krajským soudem zmíněné možnosti požádat si o vydání dlouhodobého víza či povolení k dlouhodobému pobytu dává totiž právní úprava možnost upustit od povinnosti osobního podání žádosti v zemi původu (§ 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců).

III.C Odmítnutí listinných důkazů předložených stěžovatelem v rámci doplnění žaloby

[34] Stěžovatel dále namítal nezákonný postup krajského soudu, jenž měl spočívat v odmítnutí listinných důkazů předložených stěžovatelem v rámci doplnění žaloby.

[35] Podle § 42b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců *k žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny je cizinec povinen předložit doklad prokazující, že úhrnný měsíční příjem rodiny po sloučení nebude nižší než součet 1. částek životních minim členů rodiny a nejvyšší částky normativních nákladů na bydlení stanovených pro účely příspěvku na bydlení zvláštním právním předpisem nebo částky, kterou cizinec prokáže jako částku skutečných odůvodněných nákladů vynakládaných na bydlení rodiny; na požádání je cizinec povinen předložit též prohlášení o zproštění povinnosti mlčenlivosti finančního úřadu, a to v plném rozsahu údajů, za účelem ověření úhrnného měsíčního příjmu rodiny; pokud cizinec předložil k žádosti doklad o příjmu člena rodiny, je povinen na požádání předložit též jeho prohlášení o zproštění povinnosti mlčenlivosti.*

[36] Z uvedeného plyne, že povinnou náležitostí žádosti je prokázání minimální zákonné výše úhrnného měsíčního příjmu rodiny po sloučení. To znamená, že stěžovatel měl nejen povinnost a břemeno tvrzení, ale i povinnost a břemeno důkazní. Jinými slovy, spolu s podáním žádosti, resp. v průběhu správního řízení, dokonce zásadně již prvostupňového (rozsudky NSS z 19. 1. 2017, čj. 10 Azs 206/2016-48, část III.C., a na něj navazující z 31. 3. 2023, čj. 8 Azs 168/2021-54, body 21 a 22) musel stěžovatel unést důkazní břemeno stran prokázání minimální zákonné výše úhrnného měsíčního příjmu. Unesení důkazního břemene proto nemůže dohánět až v řízení před soudem. Správní soudy totiž zásadně nemohou napravovat procesní pasivitu účastníka řízení, který nebyl ve správním řízení co do svých tvrzení a co do doložení povinných důkazů (důkazních prostředků) aktivní, a skutková tvrzení uplatnil poprvé teprve v řízení před správními soudy (rozsudky NSS z 28. 4. 2005, čj. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS, a z 3. 2. 2010, čj. 1 Afs 103/2009-232, č. 2033/2010 Sb. NSS, bod 44; shodně též KÜHN, Z. in KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, komentář k § 77, s. 633, body 13 až 15; podle autora komentáře se uvedený postup uplatní i v případě povinnosti cizince prokázat zajištění prostředků k pobytu na území ve smyslu § 13 zákona o pobytu cizinců).

[37] Z uvedeného plyne, že v nyní projednávané věci je předmětem soudního přezkumu „toliko“ otázka, zda stěžovatel ve správním řízení (v prvním stupni) unesl své důkazní břemeno spočívající v prokázání minimální zákonné výše úhrnného měsíčního příjmu rodiny po sloučení. Ze správního spisu však jednoznačně plyne, že toto břemeno neunesl,

neboť se mu nepodařilo doložit potřebné dokumenty. Ostatně, stěžovatel sám výslovně v kasační stížnosti (str. 3 dole) uznal, že ve správním řízení uvedené neprokázal, avšak zhojil to aktuálním platebním výměrem doloženým krajskému soudu. Takový postup však možný není a krajský soud proto nemohl přihlížet k těmto listinným důkazům týkajícím se prokázání minimální zákonné výše úhrnného měsíčního příjmu (platební výměr za rok 2022).

[38] Uvedené závěry obdobně dopadají i na otázku, jakým způsobem se správní orgány, resp. krajský soud, vypořádaly s přiměřeností zásahu vydaných správních rozhodnutí do rodinného a soukromého života celé stěžovatelovy rodiny.

[39] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném již od 1. 8. 2019 *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí* [podtržení NSS].

[40] Rovněž z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že k potenciální aktivaci čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Úmluva“) musí cizinec v řízení, jako je to nyní, vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života. Teprve pak se správní orgán s touto námitkou musí vypořádat (rozsudky NSS z 23. 12. 2019, čj. 10 Azs 262/2019-31, bod 15, či z 22. 1. 2020, čj. 10 Azs 256/2019-39, č. 3990/2020 Sb. NSS, bod 19, a tam citovaná judikatura).

[41] Stěžovatel však z důvodu své pasivity ve správním řízení žádné relevantní informace správním orgánům neposkytl. S tím rovněž souvisí to, že správní orgány mají výslovně zohlednit pouze důvody, které jsou v daném případě specifické a vyplývají z průběhu řízení (rozsudek NSS ze 4. 2. 2021, čj. 1 Azs 500/2020-24, bod 32). Rozsah posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí se v případě, kdy tato povinnost není určena přímo zákonem, odvíjí především od tvrzení cizince, tj. stěžovatele (rozsudek NSS z 23. 7. 2020, čj. 2 Azs 144/2020-33, bod 35). Ze správního spisu plyne jen a pouze to, že stěžovatel zde má manželku a dvě malé děti, kteří mají všichni v ČR povolen trvalý pobyt. S těmito okolnostmi se správní orgány a (přezkumným způsobem) i krajský soud výslovně vypořádaly. Ani zde stěžovatel nemůže teprve až v řízení před krajským soudem dohánět poskytnutí těchto relevantních informací.

[42] Krajský soud tak nemohl přihlížet ani k listinným důkazům předloženým v řízení o žalobě, jež se týkaly nepřiměřenosti dopadů vydaných správních rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho rodiny ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců, jelikož obsahovaly ve správním řízení neuvedená tvrzení (lékařské zprávy potvrzující závažnost nemoci mladšího syna).

[43] Krajský soud svůj závěr o odmítnutí uvedených listinných důkazů zdůvodnil § 75 odst. 1 s. ř. s., podle nějž *při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu*. Tento právní důvod jistě dopadá na

pokračování

ty listinné důkazy, jež se vztahují ke skutkovým okolnostem, které nastaly až po rozhodnutí správních orgánů (platební výměr za rok 2022 a lékařské zprávy popisující pozdější zdravotní stav mladšího stěžovatelova syna). Z § 75 odst. 1 s. ř. s. však v žádném případě neplyne zákaz předkládat v soudním řízení důkazní prostředky, jež neexistovaly v době správního řízení, pokud vypovídají (zpětně) o skutečnostech existujících v okamžiku rozhodování správních orgánů, resp. správního orgánu I. stupně v případě koncentrace (KÜHN, Z. in KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Komentář k § 75 odst. 1, s. 598, bod 3).

[44] Pokud tedy krajský soud odmítnutí veškerých listinných důkazů předložených stěžovatelem zdůvodnil § 75 odst. 1 s. ř. s., je třeba jeho závěry částečně (nepodstatně) korigovat v té části, která dopadá na listinné důkazy vypovídající o skutečnostech existujících v okamžiku rozhodování správních orgánů. Ve vztahu k těmto důkazům je totiž důvodem jejich odmítnutí právě výše popsaná nemožnost dohánět břemeno tvrzení, resp. břemeno důkazní teprve v řízení před soudem, nikoli limity soudního přezkumu dané § 75 odst. 1 s. ř. s. Nicméně, z odůvodnění krajského soudu v bodech 13 až 15 nyní napadeného rozsudku srozumitelně plyne, že krajský soud dospěl ke stejnému závěru jako nyní Nejvyšší správní soud, byť částečně argumentoval nepřiléhavým zákonným ustanovením.

IV. Závěr a náklady řízení

[45] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Jelikož Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti bezodkladně, nerozhodoval samostatně o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[46] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nad rámec její běžné činnosti nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 26. června 2024

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu